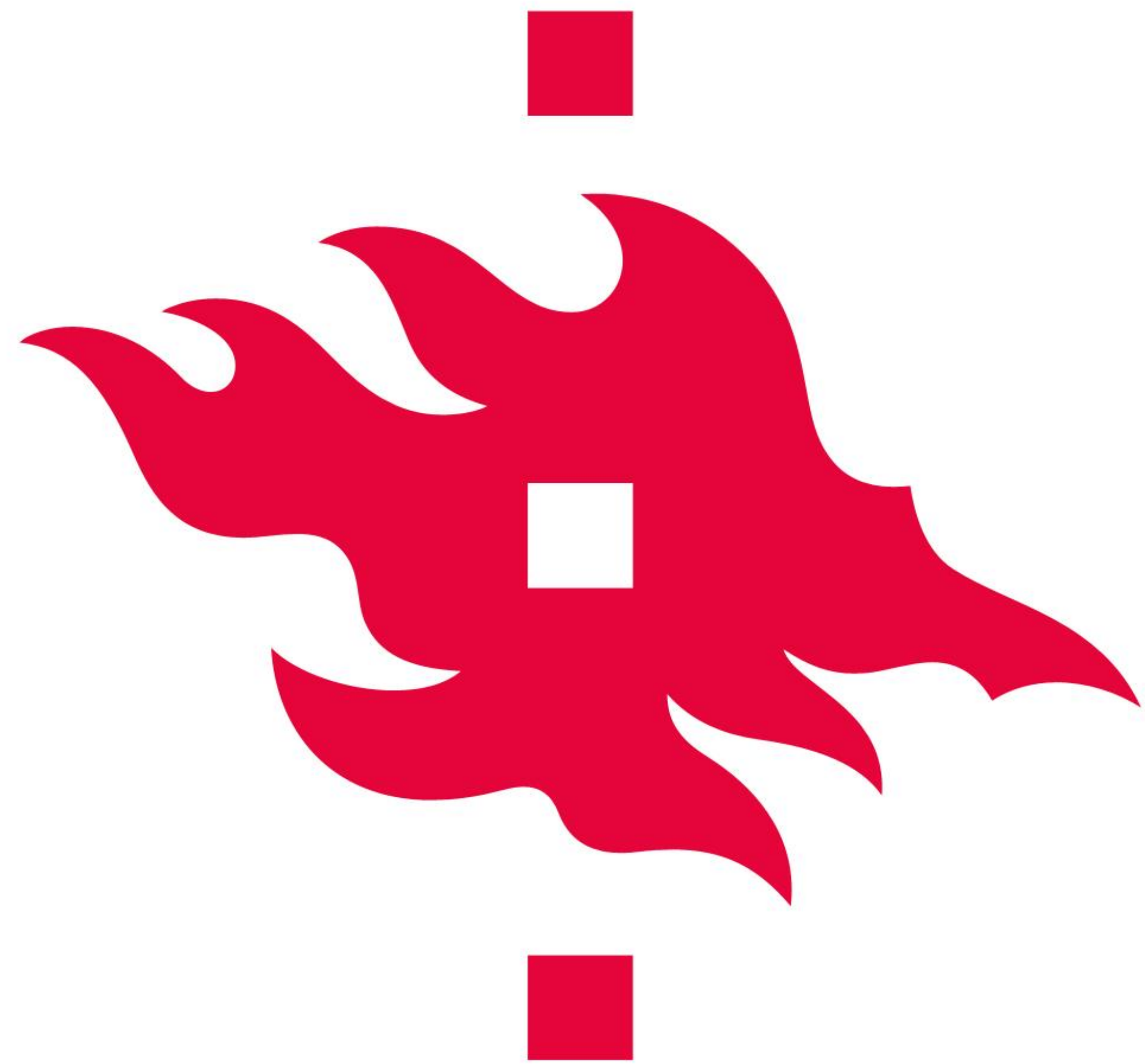

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

VALTIOTIETEELLINEN TIEDEKUNTA
STATSVETENSKAPLIGA FAKULTETEN
FACULTY OF SOCIAL SCIENCES

HELSINGIN KAUPUNGIN PSYKIATRIAN AVOHOIDON SOSIAALITYÖNTEKIJÖIDEN NÄKEMYKSIÄ PSYKOSOSIAALISESTA TYÖSTÄ

Jolana Kapp & Teresa Kuhta
Sosiaalityön käytäntötutkimus
Sosiaalityö
Helsingin yliopisto
Tammikuu 2025

Psykososiaalisen työn määritelmä, edellytykset ja haasteet

TUTKIMUKSEN KONTEKSTI

Sosiaalityöntekijä tuo arvokkaan lisän psykiatrisen avohoidon potilastyöhön ymmärtämällä psykiatrisesti oireilevan potilaan tilaa suhteessa sosiaaliseen ympäristöön ja yhteiskuntaan (Arajärvi, 2024). Psykososiaalisen työn merkittävydestä huolimatta psykososiaalisen työn jäsentämisessä ja sosiaalityöntekijöiden psykososiaalisen asiantuntijuuden hyödyntämisessä on havaittu tutkimuskirjallisuudessa haasteita (mm. Korpela, 2014; Arajärvi, 2024).

Tutkimuksen toimintaympäristönä on Helsingin kaupungin erikoissairaanhoidon psykiatrinen avohoito ja tutkimus toteutettiin käytäntötutkimuksena keskittyen avohoidon sosiaalityöntekijöiden työhön. Tutkimuksessamme selvittämme, minkälaisia näkemyksiä Helsingin kaupungin psykiatrian sosiaalityöntekijöillä on psykososiaalisen työn toteutumisesta, edellytyksistä ja haasteista psykiatrian avohoidon sosiaalityössä.

TUTKIMUKSEN TARKOITUS

Tutkimuksemme tarkoituksena on tuoda käytäntötutkimuksen avulla näkyväksi se, millaisia mahdollisia kehitystarpeita sosiaalityön psykososiaalisen työn toteuttamisella Helsingin kaupungin sosiaalityöntekijöillä on psykiatrian avohoidossa.

Lähestymme kehitystarpeiden paikantamista selvittämällä, miten sosiaalityöntekijät itse määrittelevät toteuttamansa psykososiaalisen työn terveysosiaalityön psykiatrian avohoidossa sekä millaisia edellytyksiä ja haasteita psykososiaalisella työllä on käytännön työssä.

AINEISTO JA ANALYYSI

Haastattelimme tutkimukseemme viittä Helsingin kaupungin psykiatrian avohoidon sosiaalityöntekijää joulukuussa 2024. Haastattelut toteutettiin puolistrukturoituina yksilöhaastatteluina, joiden tallenteiden litteraateista muodostui tutkimuksemme 68-sivuinen aineisto. Analysoimme aineiston aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä, jonka avulla havaitsimme aineistostamme yhdistävän luokan, pääluokan, kolme yläluokkaa ja yhdeksän alaluokkaa.

TULOKSET

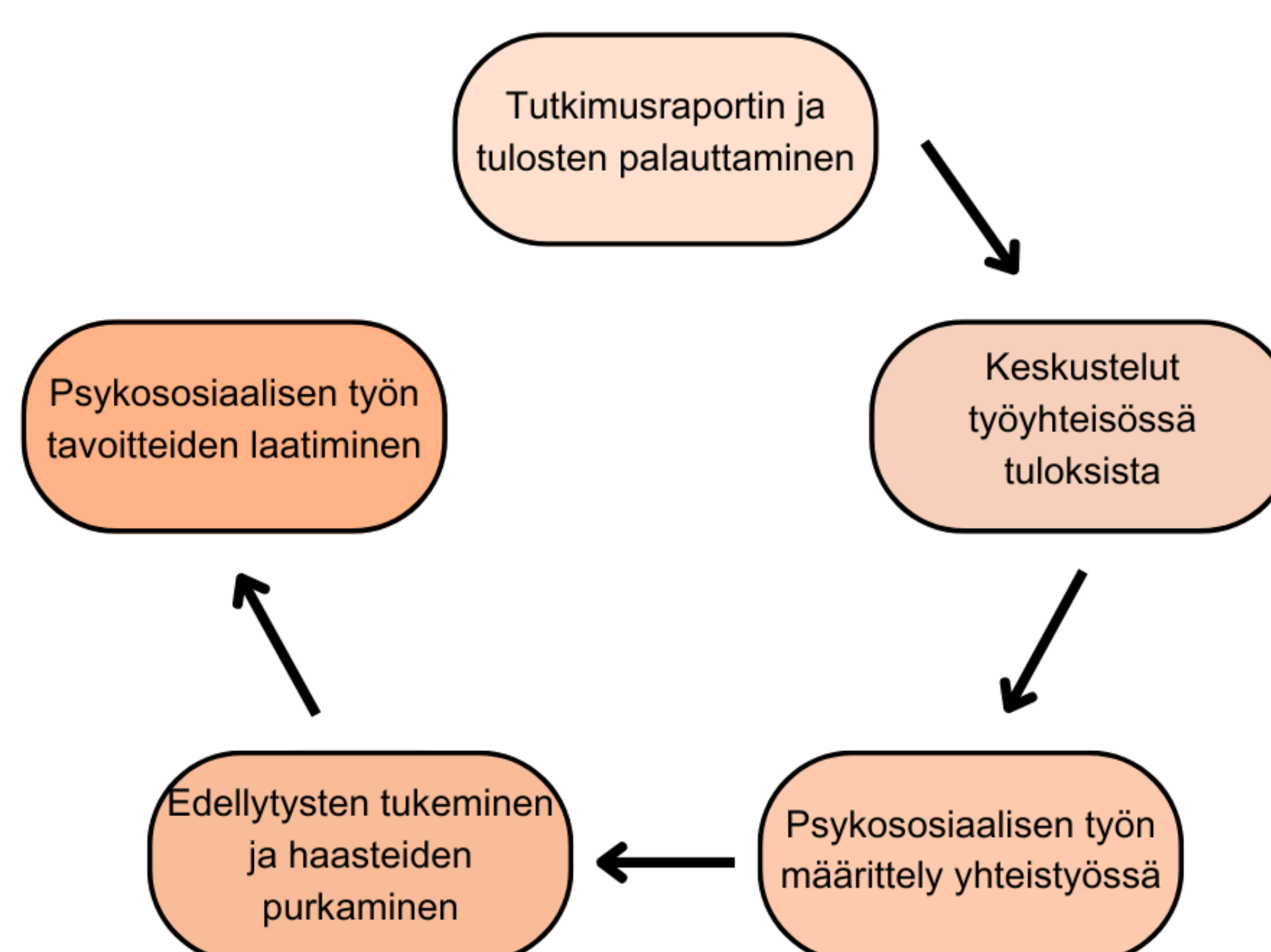
1) Psykososiaalisen työn määritelmän suhteen aineistossa korostui potilaan huomioiminen kokonaisuutena, jossa yhdistyvät ja ovat vuorovaikutuksessa sekä sosiaaliset että psykologiset tekijät. Haastateltavat korostivat myös sosiaalityön käytännön roolia osana ymmärrystään psykososiaalisesta työstä. Huomionarvoinen tulos kuitenkin oli, ettei psykososiaalisen työn teoreettinen käsite ollut entuudestaan tuttu suurimmalle osalle haastateltavista.

2) Merkittävimpänä psykososiaalisen työn edellytyksenä korostui aineistossa työyhteisön antama tuki, neuvojen anto sekä yhteiset pohdinnat. Keskeisimpänä edellytyksenä psykososiaalisen työn asiantuntijuudelle tuloksissa nousi esiin työkokemuksen sekä työvuosien myötä kehittynyt asiantuntijuus.

3) Tunnistimme analyysissämme psykososiaalisen työn yhtenä merkittävimmistä haasteista työpaikan aliresursoinnin, jonka haastateltavat kuvasivat johtavan lisääntyneeseen kiireeseen ja kuormitukseen, minkä puolestaan koettiin vaikuttavan kielteisesti asiakkaan kohtaamiseen sekä luottamuksellisen suhteen rakentamiseen tämän kanssa.

IDEAT KEHITTÄMISEEN

Havaintojemme mukaan psykososiaalista työtä tehdään aktiivisesti ja psykososiaalisen työn ominaisuudet tunnistetaan käytännön työssä, mutta potilaan huomioimista kokonaisuutena tai luottamuksellista vuorovaikutustyötä ei olla välttämättä mielletty teoreettisen psykososiaalisen työn käsitteen alle. On mahdollista, ettei teoreettinen ja laaja käsite istu käytännön sosiaalityöhön, mutta kehittämistyön kannalta olisi olennaista löytää yhteinen ymmärrys, mitä asioita ollaan varsinaisesti kehittämässä.

Toiveenamme on, että tutkimusraporttimme ja tuloksemme herättävät keskustelua työyhteisössä sekä jalostuvat psykososiaalisen työn yhteistoiminnalliseksi määrittelemiseksi käytäntöjen yhdenmukaistamiseksi ja sosiaalityön potentiaalin maksimoimiseksi psykiatrian avohoidossa.

LÄHTEET

Arajärvi, M. (2024). Sosiaalityön psykososiaalinen asiantuntijuus moniammatillisessa yhteistyössä psykiatrian avohoidossa. Itä-Suomen yliopisto. Haettu osoitteesta: <https://erepo.uef.fi/handle/123456789/31616>
Korpela, R. (2014). Terveysosiaalityön asiantuntijuus ja kehittäminen. Teoksessa A. Metteri, H. Valokivi & S. Ylinen (toim.), Terveys ja sosiaalityö (s. 101–118). PS-kustannus: 2014.